

Цей переклад підготовлений Радою Європи в межах Плану дій Ради Європи для України на 2018-2021 роки та фінансований за рахунок коштів на рівні Плану дій, наданих Естонією, Ірландією, Латвією, Литвою, Ліхтенштейном, Люксембургом, Нідерландами, Норвегією, Польщею, Румунією, Туреччиною, Угорщиною, Фінляндією, Чеською Республікою, Швейцарією, Швецією та Канадою.

This translation is produced by the Council of Europe within the framework of the Council of Europe Action Plan for Ukraine 2018-2021 and funded with Action Plan-level funds provided by the Czech Republic, Estonia, Finland, Hungary, Ireland, Latvia, Liechtenstein, Lithuania, Luxembourg, the Netherlands, Norway, Poland, Romania, Sweden, Switzerland, Turkey and Canada.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası проти Туреччини - 20641/05

Рішення від 25.9.2012 р. [Секція II]

Стаття 11

Стаття 11-1

Свобода зібрань

Застосування щодо розпуску профспілки з причини боротьби за навчання рідною мовою, іншою, ніж державна мова: *порушення*

Стаття 10

Стаття 10-1

Свобода вираження поглядів

Відмова профспілки у дозволі на проведення кампанії на підтримку навчання рідною мовою, іншою, ніж державна мова: *порушення*

Факти – Відповідно до статуту, профспілка-заявник, «Спілка найманих працівників у галузі освіти і науки», захищала «право усіх осіб у суспільстві, у рівності і свободі, отримувати демократичне, світське, безкоштовне науково обґрунтоване викладання рідною мовою». У лютому 2002 року керівник округу попросив усунути вислів «рідною мовою» як несумісний з Конституцією. Згодом, у березні 2002 року, цей керівник попросив прокурора порушити провадження з метою розпуску Спілки через те, що вона все ще, незважаючи на прохання, не виправила свій статут. У липні 2002 року профспілка-заявник виправила параграф, у якому вбачалось порушення: «право усіх осіб у суспільстві отримувати навчання рідною мовою». Прокурор припинив провадження щодо розпуску, зазначивши, зокрема, що в той час відбувалось жваве обговорення цього питання, котре мало бути внесене до порядку денного парламентської сесії, отже, було недоречно вживати дій щодо розпуску Спілки. У жовтні 2003 року на прохання Головнокомандуючого Збройних Сил, керівник округу попросив профспілку-заявника вилучити зі статуту слова, у яких вбачалось порушення. Після цього він знову звернувся до прокурора, аби розпустити Спілку, а в липні 2004 року прокурор подав прохання про розпуск Спілки. Суд з трудових спорів відмовив у порушенні провадження з метою розпуску Спілки, пояснивши, що формулювання її статуту не становить загрози ані для територіальної цілісності нації або держави, ані для існуючих кордонів Республіки Туреччина. Прокурор подав апеляцію. Касаційний Суд скасував рішення Суду з трудових спорів, але в другому рішенні цей суд підтвердив свій попередній висновок. У липні 2005 року Спілка вилучила зі статуту слова «рідною мовою».

Право – Стаття 11: Провадження, порушене проти профспілки-заявника становило втручання державної влади у реалізацію цієї спілкою права на свободу зібрання, перешкоджаючи їй колективно або індивідуально боротись за цілі, закріплені в її статуті. Втручання було передбачене законом і переслідувало законну мету запобігання заворушенням і захисту національної безпеки і територіальної цілісності

держави. Необхідно було встановити, чи це втручання було «необхідним у демократичному суспільстві» для досягнення переслідуваної законної мети.

Проти профспілки-заявника двічі порушувалось провадження через те, що вона боролась за «викладання рідною мовою». Перше провадження було припинене. У другому Касаційний Суд вирішив, що її статут був несумісним із Конституцією і принципами унітарної держави, Спілка, аби уникнути розпуску, була змушена вилучити зі статуту слова, у яких вбачалось порушення. Проте, параграф, у якому вбачалось порушення, не містив жодного заклик до застосування насилля або будь-яких інших незаконних засобів для досягнення своєї мети. Принцип, який відстоювала профспілка-заявник, не суперечив основоположним принципам демократії. Окрім того, слова, у яких вбачалось порушення, слід розглядати в контексті у дебатах, які тривали на той час щодо викладання рідною мовою. Така пропозиція може суперечити певним переконанням більшості населення. Проте, належне функціонування демократії вимагає громадських дебатів, аби допомогти знайти вирішення питань, які мають загальний політичний і громадський інтерес. Також, останній звіт Європейського комітету проти расизму і нетерпимості (ECRI) стосовно Туреччини показав, що є турецькі діти, рідною мовою яких є не турецька, а адигейська, абхазька або курдська. У зв'язку з цим, Закон від 3 серпня 2002 року передбачив запровадження приватних уроків для викладання мов і діалектів, інших, ніж турецька мова. Це правове положення було відмінне від поглядів, яких дотримувались національні суди, вирішуючи, що зміст статуту Спілки був неконституційним. Мета, переслідувана статутом, не загрожувала національній безпеці або громадському порядку. Підстави, наведені Касаційним Судом, були невідповідними і недостатніми, а також непропорційними щодо законної мети, яку переслідували. Провадження щодо розпуску профспілки-заявника, внаслідок якого вона була змушена виправити параграф, у якому вбачалось порушення, вилучивши слова «отримувати навчання рідною мовою», не можна розумно вважати такими, що відповідали нагальній суспільній потребі.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 10: Ця стаття передбачає свободу отримувати і поширювати інформацію і думки будь-якою мовою, що надає можливість брати участь у громадському обміні будь-якими культурними, політичними і суспільними інформацією і думками. Друге провадження щодо розпуску профспілки-заявника становило втручання державної влади у реалізацію цієї спілкою права на свободу вираження поглядів. Втручання було передбачене законом і переслідувало законну мету запобігти заворушенням і захисту національної безпеки і територіальної цілісності держави.

Параграф статуту, у якому вбачалось порушення, відстоював ідею викладання «рідною мовою». В умовах Туреччини, і беручи ці слова у прямому значенні, це положення можна розглядати як таке, що захищає викладання турецькою мовою як рідною. Проте, з огляду на історію і соціальне підґрунтя країни, рідною може бути й інша мова. На той час до законодавства було внесено поправки, аби дозволити приватне викладання для громадян Туреччини рідною мовою, іншою, ніж турецька. Окрім того, параграф статуту профспілки-заявника, у якому вбачалось порушення, не закликав до застосування насилля, збройного опору або повстання, не сіяв ненависть і не загрожував територіальній цілісності держави. Як висновок, провадження щодо розпуску профспілки-заявника, метою яких було зобов'язати усунути зі статуту слова, у яких вбачалось порушення, були непропорційними щодо мети, яку переслідували, і, отже, не були необхідними у демократичному суспільстві.

Висновок: порушення (одноголосно).

Стаття 41: 7500 євро на відшкодування моральної шкоди; вимоги щодо матеріальної шкоди відхилені.